

ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «СИНОНІМІЯ» У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Вибір мовного матеріалу є можливим завдяки тому, що для вираження одного й того ж поняття існують близькі за значенням слова чи конструкції – лексичні синоніми. Проблема синонімії у французькій мові розглядалася вже у XVII столітті. Воґля виділяв загальний клас «синонімів і слів близьких за значенням». У 1736 році Жирар визначив синоніми як слова подібні за своїм основним значенням, але різні тим, що можуть виражати особливе, додаткове значення [5, с. 163]. В лінгвістичній літературі слова-синоніми визначаються за звичай спільністю їх лексичного значення і сукупністю існуючих розбіжностей між ними. На такі особливості синонімів вказували французькі філософи і лінгвісти починаючи з XVIII століття [2, с. 4].

Наявність різних підходів до дефініції синонімії у лексикології залежить від того, яких принципів дотримуються мовознавці у вирішенні проблеми синонімії. Так, дослідники словникової синонімії французької мови (Жирар, П. Лафе, А. Дарместетер та ін.) дотримувалися не тільки семантичного, але й етимологічного принципу щодо синонімів, вивчаючи головним чином понятійні розбіжності. Більшість лінгвістів-романістів XX ст. (А. Доза, Ж. Марузо, Ш. Баллі, С. Ульман та ін.) враховують розбіжності стилістичного і афективного характеру, хоча і це не послужило достатнім надбанням для вичерпного визначення поняття синонімії [2, с. 4].

Довгий час у мовознавстві спостерігався неоднозначний підхід щодо вивчення синонімії. Досить суперечливі думки лінгвістів щодо оцінки навіть самого факту реального існування синонімії як мовного явища. Одні лінгвісти, не ставлячи під сумнів факт наявності у мові синонімії, розробляють критерії виділення синонімічного матеріалу і його класифікації, інші – фактично заперечують існування синонімії як мовного факту і, як зазначає Л. А. Чешко, «негативно відносяться до проблеми вивчення синонімії» [3, с. 3]. Окрема група науковців виступає за ідейно-проблемну переорієнтацію в лексикології щодо вивчення синонімії. Так, В. А. Звєгінцев пише, що «синонімії, як вона традиційно називається в мові, немає взагалі. Це одна із функцій, рудиментарно існуюча в науці про мову...» [3, с. 6].

У сучасній науці під поняттям «синонім» розуміють наявність мінімум двох слів співвідносних за значенням і взаємодіючих у певній системі мови [6, с. 78]. Будагов Р. А. розглядає синоніми як близькі за значенням, але різні за звучанням слова, що виражають відтінки одного поняття [1, с. 185]. Для лексикології синонімія – це повний або частковий збіг значень двох або декількох слів як словникових одиниць з відривом від контексту.

У французькому мовознавчій науці синонім визначається як семантичне співвідношення між багатьма різними матеріальними формами мовного знака. Синонімія є завжди частковою і ніколи не буває абсолютною [7, с. 25]. Подібне

визначення знаходимо у лінгвістичному енциклопедичному словнику, який тлумачить синонімію як тип семантичних відношень мовних одиниць, що полягає у повному або частковому збігу їх значень [4], тоді як Ю. Д. Апресян пропонує називати синонімами тільки такі мовні знаки, значення яких тотожні.

Отже, керуючись спільною теорією, яка покладена в основу визначення синонімії як мовного явища, синонімами будемо називати слова, близькі за значеннями, але відмінні за звуковим оформленням та емоційно-експресивним забарвленням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будагов Р. А. сравнительно-семасиологические исследования (романские языки) / Р. А. Будагов. – М. : Издательство Московского ун-та, 1963. – 302 с.
2. Зибуцайте Э. И. Глагольные фразеологические синонимы в современном французском языке : автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. филол. наук / Э. И. Зибуцайте. – М., 1962. – 24 с.
3. Климовская Г.И. О характере синонимического значения / Г.И. Климовская // Синонимы в языке и речи (доклады конференции). – Новосибирск, 1970. – С. 3–6.
4. Лингвистический энциклопедический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tapemark.narod.ru/les/446c.html>
5. Панченко Л.М. Основные подходы к определению синонимических отношений в лексике / Л.М. Панченко // Вестник Волгоградского государственного университета. Серия 2 : Языкознание. – 2006. – Вып. 5. – С. 163–165.
6. Чикобава А.С. Реальность синонимов и возможность синонимических словарей / А.С. Чикобава // Лексическая синонимия : сборник статей [под. ред. С. Г. Бархударова]. – М. : Наука, 1967. – С. 78–80.
7. Laurent N. Initiation à la stylistique / Nicolas Laurent. – Paris, Hachette, 2001. – 126 p.